

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Жмайлова О.Г.
*к.е.н., доцент кафедри статистики,
АГД та маркетингу Сумського НАУ*

Україна, як суверенна двадцятип'ятирічна держава, з моменту проголошення своєї незалежності сформувала власну економічну політику, основною задачею якої стала докорінна перебудова економічних процесів шляхом здійснення радикальних реформ, спрямованих на трансформацію всіх сфер діяльності суспільства.

Сьогодні можна констатувати про складність ситуації, як у підприємствах окремих галузей економіки, так і країни в цілому. Поряд із спробами влади проведення реформ, в країні відбувається падіння обсягів виробництва, погіршуються умови життя населення, зростає безробіття, знижуються доходи домогосподарств, погіршується функціонування соціальної сфери. Натепер стан економіки України, як єдиного господарського механізму, знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки ефективно функціонує економіка окремих її регіонів, кожному із яких притаманні окремі особливості. Вирішуючи проблему підвищення ефективності не можна ігнорувати ці особливості, оскільки, в зворотному випадку, окремі управлінські і організаційні рішення не принесуть очікуваного результату.

Сумська область є однією із складових господарського комплексу України. Сьогодні вона володіє достатнім індустріально-аграрним потенціалом, суттєва частка в якому належить аграрному сектору економіки. За даними Державної служби статистики можна констатувати, що виробництво продукції сільського господарства регіону у постійних цінах 2010 р. досягло 10323,3 млн. грн., що склало 4,1% до загального обсягу по Україні. Індекс продукції у регіоні до рівня попереднього року зріс на 9,7 п.в. На сьогодні в галузі діє 1141 підприємств всіх організаційно-правових форм господарювання, із яких 712 або 62,4% – фермерські господарства.

Отже зміни, які відбуваються в сучасних умовах на тлі кризової ситуації на сході країни та фінансової нестабільності в державі, потребують ретельного моніторингу та аналізу економіки регіону. Важлива роль у вирішенні цих питань має бути відведена економічним наукам, серед яких чільне місце займає економічний аналіз як наука, що базується на основі глибокого дослідження теоретичних положень, статистичної інформації, практичних даних.

Вивчення економіки регіону передбачає використання прийомів і спеціальних методів. До числа традиційних методів відносяться прогнози, які базуються на методі порівняння, сутність якого полягає в тому, що приймається припущення, згідно якому вивчаємо ознака буде змінюватися так, як це спостерігалось раніше на будь-якій території чи об'єкті. При цьому підбираються схожі за розвитком об'єкти. Володіючи певними недоліками, метод порівняння має обмежене застосування.

Прогнозування на основі екстраполяції можливо здійснити графічним способом і за допомогою математичних функцій. Суть цих функцій полягає в побудові ліній, відповідних розвитку об'єкта за попередній період і екстраполяції цієї лінії в майбутній період, при чому ця лінія може бути знайдена або ж емпіричним шляхом, або ж побудована за допомогою математичних функцій.

Методи, побудовані на співвідношеннях і кореляційних зв'язках, полягають в знаходженні факторної та результативної ознаки. При простій регресії вивчається зміна результативної ознаки в залежності від зміни факторної ознаки. Множинна регресія показує ступінь зміни результативного показника під впливом зміни двох і більше факторних ознак.

Суттєву роль в дослідженнях економіки регіону відіграють індекси та коефіцієнти – показники, які характеризують зміну будь-якого явища в часі та просторі. При цьому використовують: індекс локалізації, структурних зрушень, диверсифікації, спеціалізації, еластичності, попиту, перерозподілу, т. ін.

До спеціальних методів аналізу регіональної економіки відносяться аналіз міжрайонних потоків товарів і платіжного балансу, аналіз мультиплікатора, аналіз міжрайонних і внутрішньорайонних зв'язків за схемою «затрати-випуск», побудова моделей: гравітаційних, потенціалів, просторової взаємодії.

Таким чином, з метою достовірності аналізу економіки регіону та прийняття обґрунтованих управлінських рішень, необхідним є одночасний облік значного числа різноманітних факторів. Провести повноцінний аналіз і отримати такі рішення, використовуючи тільки традиційні методи, практично неможливо. З цією метою необхідно застосування економіко-математичних методів з використання обчислювальної техніки та комп'ютерної аналітики, яка передбачає використання сучасного програмного забезпечення. Серед іншого, програма впровадження програмного продукту Diamond FMS в освітній процес СНАУ в майбутньому допоможе студентам стати ефективними, конкурентоспроможними та відповідальними підприємцями.